

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Številka: U-I-113/10-10

Datum: 6. 7. 2011

OBČINA DUPEK	
PREJETO:	SRIJZ:
18-07-2011	DW
ŠIFRA ZADEVE:	PRIL:
353-24/2008-14	VRED.:

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo Otilije Črnko, Branke Črnko in Tinke Črnko, vse Spodnji Duplek, ki jih zastopa Odvetniška družba Čeferin, o. p., d. o. o., Grosuplje, na seji 6. julija 2011

odločilo:

1. Člen 5 Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Duplek (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 13/09), kolikor kategorizira javno pot Dvorjane (Črnko-Šmigoc), v delu, ki poteka po zemljišču parc. št. 193/11, k. o. Ciglence, in parc. št. 589/2, 591/3, 589/8, 591/2, 591/1, 589/9, 589/10 in 589/11, vse k. o. Dvorjane, se razveljavi.

2. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti 6. člena Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Duplek (Medobčinski uradni vestnik Štajerske in Koroške regije, št. 16/99 in 30/05), kolikor je kategoriziral javno pot Dvorjane (Črnko-Šmigoc), v delu, ki je potekala po zemljišču parc. št. 193/11, k. o. Ciglence, in parc. št. 589/2, 591/3, 589/8, 591/2, 591/1, 589/9, 589/10 in 589/11, vse k. o. Dvorjane, se zavrže.

Obrazložitev

A.

1. Pobudnice izpodbijajo 6. člen Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Duplek (v nadaljevanju Odlok/99), kolikor je kategoriziral javno pot, v delu, ki je potekala po njihovih zemljiščih. Odlok/99 naj bi bil v izpodbijanem delu v neskladju s 33. in 69. členom Ustave. Pobudnice navajajo, da Občina Duplek (v nadaljevanju Občina) z njimi ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišč, po katerih poteka javna pot, niti jim ni zemljišč odvzela proti odškodnini.

2. Občina odgovarja, da je Odlok/99 z uveljavitvijo Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Duplek (v nadaljevanju Odlok o kategorizaciji) prenehal veljati 17. 7. 2009.

3. Pobudnice so na poziv Ustavnega sodišča odgovorile, da vztrajajo pri vloženi pobudi za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka/99, ker naj ne bi bile odpravljene škodljive posledice. Hkrati pa iz istih razlogov razširjajo pobudo še na 5. člen Odloka o kategorizaciji, kolikor kategorizira javno pot po njihovih zemljiščih. Z Odlokom o kategorizaciji naj bi bile seznanjene šele, ko so prejele odgovor Občine.

4. Občina na razširitev pobude ni odgovorila.

B. – I.

5. Pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti lahko da, kdor izkaže svoj pravni interes (prvi odstavek 24. člena Zakona o Ustavnem sodišču, Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo – v nadaljevanju ZUstS). Po drugem odstavku navedenega člena ZUstS je pravni interes podan, če predpis ali splošni akt za izvrševanje javnih pooblastil, katerega oceno pobudnik predlaga, neposredno posega v njegove pravice, pravne interese oziroma v njegov pravni položaj. Po ustaljeni ustavnosodni presoji mora biti pravni interes neposreden in konkreten, morebitna ugoditev pobudnikovemu predlogu mora privedi do izboljšanja njegovega položaja.

6. Odlok/99 je bil z uveljavitvijo Odloka o kategorizaciji razveljavljen. Ker gre za predpis, ki je prenehal veljati, lahko Ustavno sodišče o njegovi ustavnosti in zakonitosti odloča samo ob izpolnjenih pogojih iz 47. člena ZUstS. Eden izmed pogojev je tudi pravovarstvena potreba pobudnikov. Ta obstaja, če bi se z ugotovitvijo morebitne protiuštavnosti in nezakonnosti izpodbijanega predpisa njihov pravni položaj izboljšal. Ker je z Odlokom o kategorizaciji po istih parcelah ponovno kategorizirana javna pot, se z morebitno ugoditvijo pobudi položaj pobudnic ne bi izboljšal. Pobudnice tako ne izkazujejo pogojev iz 47. člena ZUstS, zato je Ustavno sodišče pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka/99 zavrglo (2. točka izreka).

B. – II.

7. Iz zemljiškoknjižnih izpiskov izhaja, da so pobudnice solastnice zemljišč parc. št. 589/2, 591/3, 589/8, 591/2, 591/1, 589/9, 589/10 in 589/11, vse k. o. Dvorjane, ter parc. št. 193/11, k. o. Ciglenca, po katerih poteka javna pot. Pobudnice zato izkazujejo pravni interes za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti Odloka o kategorizaciji, kolikor se nanaša na javno pot, ki poteka po njihovih zemljiščih. Ustavno sodišče je njihovo pobudo sprejelo in glede na izpolnjene pogoje iz četrtega odstavka 26. člena ZUstS nadaljevalo odločanje o stvari sami.

8. Odlok o kategorizaciji je bil sprejet na podlagi Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 42/09 in 109/09 – v nadaljevanju ZJC), ki se je prenehal uporabljati z dnem začetka uporabe Zakona o cestah (Uradni list RS, št. 109/10 – v nadaljevanju ZCest-1). Na podlagi 126. člena ZCest-1 morajo občine svoje predpise uskladiti z določbami ZCest-1 v enem letu od njegove uveljavitve, tj. do 1. aprila 2012. Izpodbijani Odlok o kategorizaciji določa občinske ceste po njihovih kategorijah in namenu uporabe glede na vrsto cestnega prometa, ki ga prevzemajo. V 5. členu Odlok o kategorizaciji med javnimi potmi pod zaporedno številko 150 kategorizira javno pot, ki poteka po zemljiščih v lasti pobudnic.

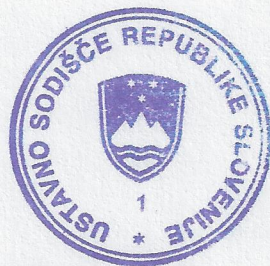
9. Ustava v 69. členu določa, da je razlastitev (odvzem ali omejitev lastninske pravice v javno korist) mogoča le proti nadomestilu v naravi ali proti odškodnini in pod pogoji, ki jih določa zakon. S tem členom Ustava zaradi zagotovitve javne koristi kljub ustavnopravnemu varstvu lastninske pravice, ki jo zagotavlja 33. člen Ustave, omogoča odvzem ali omejitev lastninske pravice na nepremičnini. Ustava v 69. členu zahteva, naj zakon uredi pogoje za razlastitev, razlastitev pa se lahko opravi v postopku, v katerem se za konkreten primer ugotovi, ali so izpolnjeni zakonski pogoji za razlastitev, in v katerem sta zagotovljena tudi sodno varstvo ter nadomestilo v naravi ali odškodnina.

10. Pojem in status javnih cest ureja 3. člen ZCest-1. Javne ceste so prometne površine, ki so splošnega pomena za promet in jih lahko vsakdo prosto uporablja na način in pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo ceste, in pravili cestnega prometa. V prvem odstavku 39. člena ZCest-1 je določeno, da so javne ceste državne in občinske. Po drugem odstavku 39. člena ZCest-1 so državne ceste v lasti Republike Slovenije, občinske ceste pa v lasti občin. Enake določbe je imel tudi ZJC. Občina določeno cesto kategorizira, če je za takšno kategorizacijo izkazana javna korist in če cesta ustreza merilom za kategorizacijo javnih cest. Če so zemljišča, po katerih naj bi potekala javna cesta, ki jo občina namerava kategorizirati, v zasebni lasti, mora občina takšna zemljišča pred kategorizacijo pridobiti s pravnim poslom oziroma v postopku razlastitve. V primerih, ko že obstoječe javne ceste potekajo po nepremičninah, ki so v lasti drugih oseb, kot določa drugi odstavek 39. člena ZCest-1 oziroma je določal prvi odstavek 3. člena ZJC, prehodna ureditev iz 19. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 92/05 – v nadaljevanju ZJC-B), ki na podlagi drugega odstavka 123. člena ZCest-1 še vedno velja, predvideva, da se lahko lastninska pravica na teh nepremičninah odvzame ali omeji proti odškodnini ali nadomestilu v naravi v posebnem postopku razlastitve, ki je urejen z navedeno določbo ZJC-B.

11. V obravnavani zadevi Občina s pobudnicami ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišč, po katerih poteka javna pot. Zoper njihove nepremičnine pred sprejetjem Odloka o kategorizaciji tudi ni bil izveden postopek razlastitve. Zato je 5. člen Odloka o kategorizaciji v izpodbijanem delu v neskladju z 19. členom ZJC-B in 69. členom Ustave. Ker 5. člen Odloka o kategorizaciji v tem delu nedopustno posega v lastninsko pravico, je v neskladju tudi s 33. členom Ustave. Ustavno sodišče je zato 5. člen Odloka o kategorizaciji, kolikor kategorizira javno pot Dvorjane (Črnko-Šmigoc), v delu, ki poteka po zemljiščih parc. št. 193/11, k. o. Ciglence, in parc. št. 589/2, 591/3, 589/8, 591/2, 591/1, 589/9, 589/10 in 589/11, vse k. o. Dvorjane, razveljavilo (1. točka izreka).

C.

12. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi tretjega odstavka 45. člena in tretjega odstavka 25. člena ZUstS ter na podlagi tretje alineje tretjega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 46/07 in 54/10) v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnice in sodniki dr. Mitja Deisinger, dr. Etelka Korpič – Horvat, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogačar, mag. Jadranka Sovdat, Jože Tratnik in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Ernest Petrič
Predsednik

zanj

M. Mozetič
mag. Miroslav Mozetič
Podpredsednik

10. Projekt in status javnih cest ureja 3. člen ZCest-1. Javne ceste so prometne površine, ki so splošnega pomena za promet in jih lahko vsakdo prosto uporablja na način in pod pogoji, določenimi s predpisom, ki ureja ceste, in pravili cestnega prometa. V prvem odstavku 39. člena ZCest-1 je določeno, da so javne ceste državne in občinske. Po drugem odstavku 39. člena ZCest-1 so državne ceste v lasti Republike Slovenije, občinske ceste pa v lasti občin. Enake določbe je imel tudi ZJC. Občina določeno cesto kategorizira, če je za takšno kategorizacijo izkazana javna kobilica in če cesta ustreza merilom za kategorizacijo javnih cest. Če so zemljišča, po katerih naj bi potekala javna cesta, ki jo občina namenu kategorizirati, v zasebni lasti, mora občina takšna zemljišča pred kategorizacijo pridobiti s pravnim postopkom oziroma v postopku razlastitve. V primerih, ko že obstoječe javne ceste potekajo po neopremljenih, ki so v lasti drugih oseb, kot določa drugi odstavek 39. člena ZCest-1 oziroma je določil prvi odstavek 3. člena ZJC, prehodna uredba iz 19. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 92/08 – v nadaljevanju ZJC-B), ki na podlagi drugega odstavka 123. člena ZCest-1 še vedno velja, predvideva, da se lahko lastniška pravica na teh neopremljenih odvezne ali omaji proti obškodnini ali nadomestilu v naravi v posebnem postopku razlastitve, ki je urejen z navedeno določbo ZJC-B.

11. V obravnavani zadevi Občina s pobudnicami ni eklenila pravnega postopka za pridobitev zemljišč po katerih poteka javna pot. Zoper njihove neopremljenine pred sprejetjem Odloka o kategorizaciji tudi ni bil izveden postopek razlastitve. Zato je 5. člen Odloka o kategorizaciji v izpodbijanem delu v neskladju z 19. členom ZJC-B in 69. členom Ustave. Ker 5. člen Odloka o kategorizaciji v tem delu ne dopušča posega v lastniško pravico, je v neskladju tudi s 33. členom Ustave. Ustavno sodišče je zato 5. člen Odloka o kategorizaciji, kolikor kategorizira javno pot Dvojnane (Črnko-Šmigoc), v delu, ki poteka po zemljiščih parc. št. 15977, k. o. Grijance, in parc. št. 5899, 5919, 5979, 5978, 5911, 5899, 58910 in 58911, vse k. o. Dvojnane, razveljavilo (1. točka izreka).

C.

12. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi tretjega odstavka 45. člena in tretjega odstavka 25. člena ZUtef ter na podlagi tretje alineje tretjega odstavka 45. člena Postavnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 48/07 in 24/10) v sestavi: predsednik dr. Ernest Petrič ter sodnice in sodniki dr. Milja Delsinger, dr. Etelka Korošič – Horvat, mag. Miroslav Mozetič, Jasna Pogacar, mag. Jadranka Sovdat, Jože Tštrnik in Jan Žobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Ernest Petrič
Predsednik

zanj

mag. Miroslav Mozetič
Podpredsednik

